

Kaposvár története

„A város területe már az i. e. 5. évezred környékén lakott volt. I. e. 400 körül kelta népek telepedtek le a vidéken. Az I. István király által 1009-ben kiadott pécsi püspökségi alapítólevélben már szerepel a *Kapos* név. 1061-ben Ottó, somogyi ispán a mai város közigazgatási határain belül, Kaposszentjakabon bencés monostort alapított, melynek felszentelésén Salamon király és Géza herceg is részt vett. A 13. században építették fel Kaposvár várát a Kapos folyó mentén. A négyzetes alaprajzú építményt a 15. században építették át földvárból kővárrá, négy bástyája a 16. században épült. A törökök terjeszkedése miatt később felértékelődött a kis erődítmény szerepe. Nehéz volt a területet megközelíteni, így a menekülők számára a vár menedéket jelentett, a törökök azonban 1555-ben ötnapi ostrom után elfoglalták. 1558-ban Kaposvár mezővárosi jogot kapott. A város 131 év után, 1686-ban szabadult fel a török uralom alól. A háborúskodások következtében a vár állapota erősen megromlott, 1702-ben rombolták le I. Lipót magyar király parancsára, megmaradt romjait 1931-ben bontották el. A várost a 18. században újjáépítették a vártól északra fekvő, magasabb területen. 1690-től az Esterházy család birtokaihoz tartozott, akik a somogyi birtokaik központjává tették, így a település gazdasági és közigazgatási szerepe egyre növekedett. 1749-ben Somogy megye székhelyét is itt rendezték be. A megyeszékhelyre költözők jó része iparosokból és kereskedőkből állt, akik elindították Kaposvárt a polgári fejlődés útján. A lakosság folyamatosan nőtt, felépültek a fontosabb közintézmények. Lakossága 1800-ban még alig haladta meg a 3000 lelket, addig 1900-ban már 18 218 főt, míg az 1920-ban Kaposvár lakóinak száma 29 470 fő volt. A kiegyezés után indult meg a város életének intenzív fejlődése, melynek eredményeképpen 1873-ban rendezett tanácsú várossá nyilvánították. A következő években sorra épültek fel az ország más részeivel való kapcsolattartást elősegítő vasútvonalak. A Budapest- Gyékényes- Zágráb-Fiume vasúti fővonal Kaposvár érintésével épült meg, ezzel párhuzamosan 1872-ben létrejött a Dombóvár-Zákány vasúti összeköttetés is Kaposváron keresztül haladt át. Ekkoriban kiépülő helyi vasúti vonalak, mint a fonyódi, a siófoki, barcsi, a szigetvári számára Kaposvár jelentette a végállomást, amely közlekedési szempontból jelentőssé tette a várost. Kaposvár jelentős ipari várossá fejlődött (cukorgyártás, gépgyártás, vágóhíd). A 20. század elején egyike volt azon kevés magyarországi városnak, amely már rendelkezett vízvezetékekkel. Aszfalt és makadám burkolatú utcáiban villannyal világítottak. 1904-ben adták át az új városháza épületét. 1911-ben nyílt meg a híres Csiky Gergely Színház, amelynek társulata az 1970-es évek elejétől a magyar színházi élet meghatározó társulata lett. Somogy vármegyéhez még a 20. század elején is csak egyetlen város tartozott, Kaposvár, melynek rangja 1930 előtt rendezett tanácsú város volt. A megyeszékhely 1990-ben megyei jogú városi rangot kapott. A két háború közti időszak elején már jelentős változások következtek be a város életében. Az első világháború után a magyar városok számára kiírt stabilizációs hitelből, az ún. Speyer- kölcsönből Kaposvár városa 22 milliárd koronát igényelt, de csak 13 milliárdot folyósítottak végül, amely összegből a szennyvíztelep szűrőmedencéjét állították helyre, valamint megépülhetett a polgári fiúiskola és az akkori Eszterházy utca egyik legszebb részén a leánygimnázium. Felépült a kereskedelmi- egyesületi székház, az új és akkor korszerűnek számító városi mozi épület, és jórészt közadakozásából az új katolikus templom. A kevés számú helyi hívővel rendelkező

református egyház fölépítette gyülekezeti házát, az akkoriban túlnyomórészt katolikus hitvallású lakosság rokonszenvétől támogatva. A tűzoltóság épületét kibővítették, felszereltségét pedig európai szintre emelték. A helyi köztisztasági üzemet öntözőautókkal látták el, állandó helyre költözött az Anya- és Csecsemőotthon. Az első világháború után nem sokkal épült ki a távvezetékes villamos- hálózat transzformátorépülete és elsőként kilenc transzformáló- tornya. Városi sportpálya, valamint a Kapos folyó közelében kiépített strand is létesült. Az utcákat új burkolattal látták el, számos közpark létesült, és a „Virágos Kaposvár” mozgalom kibontakozásaként nemcsak a magánházak előtt, de az utak mentén is virágos szegélyeket hoztak létre. A város területe és lakosság száma a 20. században is folyamatosan nőtt.

1950-ben hozzátartolták Kaposszentjakabot, 1973-ban Kaposfüredet, Toponárt és Töröcskét. Lakóinak száma megháromszorozódott, a 70-es évek végén elérte a 75 000 főt. 1990-ben megyei jogú város, 1993-ban római katolikus püspöki székhely lett.”

Kaposvár jelene

„Kaposvár a Kapos folyó két partján, a Somogyi-dombság területén fekszik, csodálatos környezetben, a Zselic lankái között. Déli részén húzódik a Zselici Tájvédelmi Körzet. A város, az ókori Rómához hasonlóan, hét dombra épült, név szerint: Kecel, Körtönye, Gurgyesz, Iszák, Kapos, Róma és Ivánfa. A Róma-hegy déli részét Lonka-hegynek nevezik. A város legmagasabb pontja kb. 260 m-rel fekszik a tengerszint felett. Kaposvár északi részén található a 8 km hosszú Deseda-tó, 30 hektáros arborétummal. A Balaton 50 km-re, Pécs 60 km-re, Nagykanizsa 70 km-re, Budapest 185 km-re van a várostól. 2003-ban díszterré alakították át a Kossuth teret, ami ma a város egyik fő látványossága. 2008-ban a Magyar Televízió közönségzavazásán Kaposvár elnyerte Az Év Települése címet. Egyetemével, sokrétű oktatási rendszerével, diákok ezreivel igazi iskolaváros. Gondozott közttereivel, utcáival, színpompás virágágyásaival a virágok városa. Csobogó kútjaival a szökőkutak városa. Pezsgő kulturális életével, gazdag művészeti programjaival a fesztiválok városa vagy éppen a festők városa. Csodálatosan újjászületett, a századelő békés érzetét keltő, kissé mediterrán hangulatú belvárosával igazi európai várossá vált a somogyi megyeszékhely. Kaposvár népessége 70 000 fő körül mozog, vonzáskörzetében 150 000 fő él. 2001-ben a város lakosságának 96,9%-a magyar, 1,7%-a cigány és 1,4%-a egyéb (főleg német, horvát és lengyel) nemzetiségűnek vallotta magát. 2001-ben a város lakosságának 63,9%-a római katolikusnak, 7,2%-a reformátusnak, 2%-a evangélikusnak, 0,2%-a görög katolikusnak, 0,07%-a izraelitának vallotta magát, míg 0,9%-a egyéb vallást jelölt meg. Felekezeten kívülinek tekintette magát 14,9%, nem válaszolt 9,6%, ismeretlen 0,6%. A várost elkerülő autópályát, jelenleg a 61-es főút része, a jövőben az M9-es autópályaszakasza lesz. Somogy megye központjaként az országos és megyei jelentőségű utak gyűjtőpontja. Budapestről közúton két irányból érhető el: az M7-esen és Balatonszemestől a 67-es főúton; illetve az M6-oson és Dunaföldvártól a 61-es főúton. Pécs a 66-os főúton, Nagykanizsa és Dombóvár a 61-es főúton, a Balaton és Szigetvár pedig a 67-es főúton közelíthető meg. A városnak közvetlen közúti összeköttetése van Barccsal, Fonyóddal és Szántóddal is. A 61-es főút északról elkerüli a várost. Kaposvárról a somogyi és a dunántúli településekre, az ország megyeszékhelyeire és a fővárosba menetrend szerinti autóbuszjáratokkal is eljuthatunk. Kaposvár a fővárosból a Budapest–Dombóvár–Pécs-vasútvonalon, majd Dombóvártól a Dombóvár–Gyékényes-vasútvonalon érhető el. A két város között közvetlen InterCity járatok is közlekednek. A Balaton a Kaposvár–Siófok-vasútvonalon és a Kaposvár–Fonyód-vasútvonalon közelíthető meg. Kaposvár főpályaudvara a belvárosi vasútállomás, amely a helyi autóbusz-állomáshoz és a távolsági autóbusz-pályaudvarhoz közel helyezkedik el. A jelentős vasúti teherforgalom kiszolgálására külön teherpályaudvar épült a Keleti városrészben, az ipari parkok mellett. Kaposvár tömegközlekedését a Kaposvári Tömegközlekedési Zrt. bonyolítja le. A városban az 1920-as években indult meg az autóbusz-közlekedés. A település autóbusz-hálózata könnyen áttekinthető, sugaras rendszerű. A megyeszékhely központjából (Petőfi tér) gyakorlatilag átszállás nélkül bármelyik városrész jól megközelíthető autóbuszszal, viszont a szélső városrészek közötti közlekedés a város központján keresztül, átszállással történik. Kaposvártól öt kilométerre található a Kaposújlaki repülőtér, amelynek egy 620 m-es betonozott és egy 1200 m-es füves leszállópályája van, amiket manapság leginkább sport célokra használnak. A repülőtérrel

városnéző repülőket is indítanak. Kaposvár iskolaváros. A megyeszékhelyen bölcsődék, óvodák, általános iskolák és középfokú oktatási intézmények működnek. Az állami oktatási intézmények mellett megtalálhatók a magán, alapítványi és egyházi fenntartásúak is. A város legnagyobb általános iskolája a Kodály Zoltán Központi Általános Iskola, legnagyobb középiskolái a Kaposvári Eötvös Loránd Műszaki Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium, a Táncsics Mihály Gimnázium, a Munkácsy Mihály Gimnázium és a Széchenyi István Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakképző Iskola. A középiskolások lakhelyigényének kielégítésére épült Magyarország egyik legmodernebb kollégiuma Kaposvárott, a Klebelsberg Középiskolai Kollégium. Kaposvár egyetemi város. A 20. század közepe óta működnek felsőoktatási intézmények a megyeszékhelyen. 2000. január 1-jén az itt működő Pannon Agrártudományi Egyetem és Csokonai Vitéz Mihály Tanítóképző Főiskola összevonásával megalapították az azóta kibővített Kaposvári Egyetemet, amely az ország egyik legmodernebb felsőoktatási intézménye. Ezenkívül a Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kara is üzemeltet képzési központot a városban. Élénk kulturális élet zajlik. Itt működik az ország egyik legnevesebb színháza, a Csiky Gergely Színház, amelyben évtizedek óta nemzetközileg elismert alkotómunka folyik. A város művészeti és néptáncgyűjtései országhatáron túl is ismertek. Híres kaposvári emberek: Kaposi Mór, Rippl-Rónai József, Nagy Imre volt miniszterelnök, Csik Ferenc olimpiai bajnok úszó, D. Tóth Kriszta, Erős Antónia. A városban működik cukorgyár, FINO tejipar, Kométa húsüzem, KVGY Kft./ villamos készülékek tervezése, gyártása/, valamint CABERO ipari hűtők és YAMUNA kozmetikumok gyártása.”

Kaposvár jövője

„Az évszázad legnagyobb beruházása valósulhat meg a Kaposvári Közlekedési Központ megépítésével. A helyi és helyközi buszpályaudvar és a vasútállomás egy helyre költöztetése mellett egy teljes városrész is átalakul. - mondta Szita Károly polgármester hétfőn este azon az előadáson, ahol a Kaposvári Városszépítő Egyesület felkérése bemutatta a központ terveit. A beruházás 35 milliárd forintba kerül, melyet teljes mértékben az Európai Unió támogat. A terveket L. Balogh Krisztina, Kaposvár főépítésze és Szita Károly polgármester mutatta be a résztvevőknek. L. Balogh Krisztinától többek közt a zöldterületek nagysága felől érdeklődtek. Mint mondta, azzal, hogy a különböző állomásokat (helyi buszállomás, Volán-állomás, illetve vasútállomás) eggyé alakítják, nagy terület szabadul fel, ezek egy részén zöldfelület lesz. – Nem titkolt szándék, hogy a Donner és a belváros közelebb kerüljön egymáshoz, ezeket egy 30 méter széles sétánnyal kötnék össze. E két városrészt 1897-ben a vasút menti kerítés építésével vágták ketté. Ez az egyik legnagyobb hozománya a fejlesztésnek. Emellett átláthatóbb, logikusabb, kényelmesebb és biztonságosabb közlekedést nyernek a kaposváriak az új intermodális csomópont megépítésével.

A Petőfi Sándor tér - Csik Ferenc sétány - Rákóczi tér övezetben új autóbusz állomás épül. Egy helyre futnak be a városi és a távolsági járatok, nem kell a négysávos úton átkelni az átszálláshoz. A beruházás érinti a környék gyalogos, kerékpáros és autós forgalmát is. A gyalogosok számára akadálymentes aluljárók épülnek a buszpályaudvar és a vasútállomás között, az autóbusz-pályaudvarok mostani helyén pedig parkolók épülnek. Két torony is műemlék alatt áll a vasútállomásnál, ezek közül az egyiket felújítják, a vasúti őrtornyot pedig áthelyezik. A vasúti fejlesztések kapcsán a tervek között szerepel a kaposvári vasútállomás épületének a felújítása is. Itt egy kihelyezett okmányirodában hivatalos ügyeket is intézhetnének majd az utasok, ugyanakkor a közlekedési fejlesztések megvalósulásával a befektetők számára is vonzóbbá válik Kaposvár. Az alul- és felüljárókon kívül megépül egy közvetlen összeköttetést biztosító autóút is a Pécsi utca és a Csik Ferenc sétány között. Erre azért nyílik lehetőség, mert csökken a vágányok száma és a vasúti teherpályaudvar kikerül a belvárosból Kaposszentjakabra. 2015-ben pedig várhatóan elkezdődik a tényleges munka is. A városrész átalakításról, a központ terveiről készült makett megtekinthető az Együd Árpád Kulturális Központ aulájában. A tervek szerint a következő években a 67-es főutat Kaposvár és a Balaton között gyorsforgalmi úttá alakítják, illetve a Szombathelyt Szegeddel összekötő M9-es autót is érinteni fogja a várost. A színházfelújítással kapcsolatban nem 20–25 évben kell gondolkodni, hanem olyan megoldásban, mely száz évre megoldja az épület kérdését. Nostra modernizálása, átépítése szórakoztató központtá. Csokonai Hotel felújítása, gyógynövénykert kialakítása, biomassza üzem a Füredi II. laktanya mellett, a távfűtési rendszer bővítése és napkollektorok telepítése a Klebelsberg-kollégiumban.”

